

χέζω

χέζω, ρ. [<αρχ. χέζω], χέζω. **1.** καθυβρίζω, βρίζω χυδαία κάποιον: «μόλις τον τσάκωσε ο διευθυντής του να κάνει κοπάνα, τον έχεσε και τον απείλησε με απόλυση». **2.** αδιαφορώ, περιφρονώ κάποιον: «αφού δεν ήθελε να μ' ακούσει, τον έχεσα κι έφυγα». (Ακολουθούν 57 φρ.)·

- αν..., να με χέσεις, λέγεται εν είδει στοιχήματος με τη σιγουριά ότι αυτό που λέω, αυτό που υποθέτω είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί, δε θα πραγματοποιηθεί ή δε θα έχει τη χρησιμότητα ή χρηστικότητα που επιδιώκουμε: «εγώ λέω ότι είναι αθώος κι αν αποδειχτεί το αντίθετο, να με χέσεις || αν έρθει μαζί μας, να με χέσεις || αν σε βοηθήσει, να με χέσεις || αν μπορέσεις να καρφώσεις μ' αυτό το πράγμα ένα τέτοιο καρφί, να με χέσεις». Πολλές φορές, μετά την υποθετική πρόταση ακολουθεί το *εμένα* ή το *τότε εμένα*. Συνών. *αν..., γράψε με* ή *αν..., γράψε μας / αν..., εγώ θα κάτσω να με γαμήσεις / αν..., να με φτύσεις / αν... να μου περάσεις χαλκά στη μύτη / αν..., να μου τρυπήσεις τη μύτη*·

- άσε να σε χέσουνε κι αν σε πλύνουν, πες μου το, βλ. λ. [πλένω](#)·

- γάμο χωρίς παπά, χέσ' τονε, βλ. λ. [γάμος](#)·

- δε μας χέζεις! ή δε με χέζεις! επιθετική έκφραση εκνευρισμένου ανθρώπου σε ενοχλητικό ή απαιτητικό άτομο: «δε μας χέζεις, που έμαθες συνεχώς να ζητάς!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *βρε* ή το *ρε*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- δεν είναι σκατά, μόν' η γριά τα χέζει, βλ. λ. [σκατά](#)·

- δεν τον χέζεις! μην τον υπολογίζεις, αγνόησέ τον, περιφρόνησέ τον: «δεν τον χέζεις τέτοιος αχάριστος που είναι!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *βρε* ή το *ρε*·

- είπα, ξείπα, χέζω πάνω στο λόγο μου, βλ. λ. [λόγος](#)·

- είπαμε του τρελού να χέσει, έβγαλε και τ' άντερά του, βλ. συνηθέστ. είπαμε της γριάς να κλάσει κι αυτή ξεκλωώθηκε, λ. κλάνω·

- είπαν στον τρελό να χέσει κι αυτός ξεκλωώθηκε, βλ. συνηθέστ. είπαμε της γριάς να κλάσει κι αυτή ξεκλωώθηκε, λ. κλάνω·

- έκανε (κι) η μύγα κώλο κι έχεσε τον κόσμο όλο, βλ. λ. [μύγα](#)·

- ένας χεσμένος ταύρος, όλα του κοπαδιού τα ζωντανά θα τα χέσει, βλ. λ. [ταύρος](#)·

- έτσι που είναι ο καιρός, χέσε και πέσε, βλ. λ. [καιρός](#)·

- έφτασα στο μη χέσω! εξάντλησα τα όρια της αντοχής μου, της υπομονής μου και είμαι έτοιμος να επέμβω δυναμικά: «κάτσε καλά, γιατί έφτασα στο μη χέσω!»·

- θα σε κάνω να χέσεις αίμα, βλ. λ. αίμα·

- θα σου χέσω το γάιδαρο, βλ. λ. [γάιδαρος](#)·

- κλάνει ο νοικοκύρης, χέζει ο μουσαφίρης, βλ. λ. [νοικοκύρης](#)·

- μας έφαγε την κότα και μας έχεσε την πόρτα, βλ. λ. [πόρτα](#)·

- μη χέζουμε! ας μιλήσουμε, ας συμπεριφερθούμε με σοβαρότητα, μη διακωμωδούμε την κατάσταση που εξελίσσεται: «μη χέζουμε, ρε παιδιά, γιατί, αν δε σοβαρευτούμε, για να πάρουμε γρήγορα μια απόφαση, μπορεί

και να την πατήσουμε!»·

- *μη χέσω!* απειλητική έκφραση σε άτομο που προβάλλει διάφορες αντιρρήσεις μόνο και μόνο να μη μας κάνει το χατίρι ή να μη συμμορφωθεί στις υποδείξεις μας·

- *να σε χέσω!* **α.** έκφραση αγανάκτησης ή δυσφορίας προς κάποιον ή για κάτι που μας δημιουργεί προβλήματα: «να σε χέσω! Πόσες φορές πρέπει να στο πω πως δεν πρέπει να πειράζεις αυτόν το διακόπτη!». **β.** λέγεται και στην περίπτωση που θέλουμε να εκφράσουμε σε κάποιον μια συγκρατημένη περιφρόνηση, αλλά και συμπάθεια: «να σε χέσω! Πάλι του κεφαλιού σου έκανες! || να σε χέσω! Πώς τα κατάφερες και σου 'δωσε δανεικά αυτός ο τσιγκούνης;». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το ε. Συνών. *να σε βράσω!* / *να σε γαμήσω(!)*·

- *να τα χέσω!* (*ενν. τα λεφτά σου*), δε δίνω σε αυτά καμιά αξία, καμιά σημασία, δεν τα υπολογίζω, τα περιφρονώ: «το ξέρω πως με κάνεις παρέα για τα λεφτά μου. -Να τα χέσω! Εγώ εσένα αγαπάω». Συνών. *να τα βράσω!* (*ενν. τα λεφτά σου*)·

- *να τα χέσω τα λεφτά σου!* βλ. λ. *λεφτά*·

- *να το χέσω!* βλ. φρ. *χέσ' το!* Συνών. *να το βράσω(!)*·

- *να τον χέσω!* βλ. φρ. *χέσ' τον!* Συνών. *να τον βράσω(!)*·

- *να χέσω μέσα!* βλ. λ. *μέσα*·

- *να χέσω τα μουστάκια σου!* ή *να χέσω το μουστάκι σου!* βλ. λ. *μουστάκι*·

- *να χέσω τα μούτρα σου!* βλ. λ. *μούτρο*·

- *να χέσω τον πατέρα και τη μάνα σου*, βλ. λ. *πατέρας*·

- *ντύσου, γδύσου, χέσε, φάε και κοιμήσου*, βλ. λ. *κοιμάμαι*·

- *όποιος σε κλάσει, χέσε τον, μη βγει καλύτερός σου*, να φερθείς με σκληρότητα σε αυτόν που δε σου φέρεται καλά, για να μη σε καβαλήσει, για να μη σου πάρει τον αέρα, για να μη φτάσει η στιγμή που θα σε επιβληθεί: «σήμερα δεν είναι καιρός για ευγένειες, γι' αυτό όποιος σε κλάσει, χέσε τον, μη βγει καλύτερός σου»·

- *πάει να χέσει*, βλ. φρ. *πάει για χέσιμο*, λ. *χέσιμο*·

- *πάτησα στη γη, χέζω τη βάρκα σου*, βλ. λ. *βάρκα*·

- *ποιος τον χέζει!* έκφραση με την οποία δείχνουμε πως δεν υπολογίζουμε το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, ποιος τον υπολογίζεις, ποιος του δίνει σημασία(!): «θα είναι καλύτερα, αν έχουμε μαζί μας και τον τάδε. -Ποιος τον χέζει!». Συνήθως η φρ. κλείνει με το *μωρέ*·

- *τον έχεσα πατόκορφα*, βλ. λ. *πατόκορφα*·

- *του χέζω το γάιδαρο*, βλ. λ. *γάιδαρος*·

- *του χέζω το ταμπιριρί*, βλ. λ. *ταμπιριρί*·

- *του χέζω τον αδόξαστο*, βλ. λ. *αδόξαστος*·

- *του χέζω τον αντίθεο*, βλ. λ. *αντίθεος*·

- *του χέζω τον αντίχριστο*, βλ. λ. *αντίχριστος*·

- φάε στόμα, χέσε κώλο! βλ. λ. [κώλος](#).
- φοβάται να χέσει, για να μην πεινάσει, είναι υπερβολικά τσιγκούνης: «αποκλείεται να σου έδωσε αυτός ο άνθρωπος δανεικά, γιατί απ' ό,τι ξέρω φοβάται να χέσει, για να μην πεινάσει».
- χέζε ψηλά κι αγνάντενε, αδιαφόρησε τελείως: «όπως έγιναν σήμερα οι πολιτικοί, χέζε ψηλά κι αγνάντενε».
- χέζει με ξένο κώλο, βλ. λ. [κώλος](#).
- χέζω μαλλί, βλ. λ. μαλλί.
- χέζω μπακακάκια, βλ. λ. [μπακακάκι](#).
- χέσ' τα! άφησέ τα, μην τα υπολογίζεις, είναι ανάξια προσοχής, ενδιαφέροντος ή φροντίδας: «ό,τι έγινε μέχρι τώρα, χέσ' τα και κοίταξε να κάνεις μια καινούρια αρχή!». Συνών. *βράσ' τα! / γάμησέ τα(!)*.
- χέσ' τα και κατούρα τα! βλ. συνηθέστ. *χέσε μέσα(!)*.
- χέσ' τα κι άσ' τα! απάντηση αποκαρδιωμένου ανθρώπου από τη ζωή του ή από την κακή πορεία των εργασιών του σε άτομο που τον ρωτάει από ενδιαφέρον *πώς πάει ή πώς πας ή πώς τα πας ή πώς πάνε τα πράγματα*. Συνών. *βράσ' τα κι άσ' τα! / γάμησέ τα κι άφησέ τα(!)*.
- χέσ' το! άφησέ το, μην το υπολογίζεις, είναι εντελώς άχρηστο: «χέσ' το, που κάθεσαι και στενοχωριέσαι γι' αυτό το παλιόπραμα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μωρέ*, Συνών. *βράσ' το! / γάμησέ το(!)*.
- χέσ' το κι άσ' το! επιτείνει την παραπάνω έννοια. Συνών. *βράσ' το κι άσ' το! / γάμησέ το κι άφησέ το(!)*.
- χέσ' τον! άφησέ τον, μην τον υπολογίζεις, είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «χέσ' τον που κάθεσαι και στενοχωριέσαι για έναν απατεώνα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μωρέ*. Συνών. *βράσ' τον! / γάμησέ τον(!)*.
- χέσ' τον κι άσ' τον! επιτείνει την παραπάνω έννοια. Συνών. *βράσ' τον κι άσ' τον! / γάμησέ τον κι άφησέ τον(!)*.
- χέσε θέατρο, βλ. λ. [θέατρο](#).
- χέσε θέατρο, κατούρα παράσταση, βλ. λ. [θέατρο](#).
- χέσε με! ή χέσε μας! άφησέ με ήσυχο, παράτα με: «χέσε μας, ρε παιδάκι μου, γιατί με τρέλανε με την γκρίνια σου!». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνών. *γάμησέ με! ή γάμησέ μας(!)*.
- χέσε μέσα! βλ. λ. [μέσα](#).
- χέσε μέσα Παντελή! βλ. λ. [μέσα](#).
- χέσε μέσα Πολυχρόνη που δε γίναμε ευζώνοι! βλ. λ. [μέσα](#).